

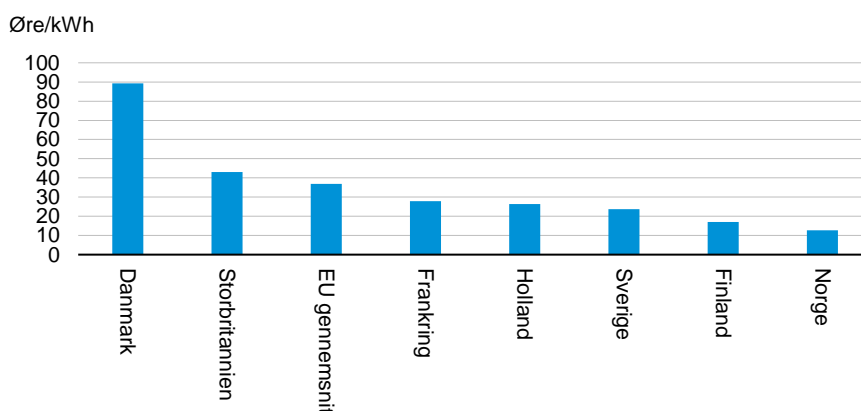
Fra grøn check til grøn vækst

I efterdønningerne af coronakrisen efterlyses der svar på, hvordan den danske økonomi kommer tilbage på et grønt vækstspor. Et oplagt bud kunne være en grøn skattereform, der lemper den rekordhøje danske elafgift, som står i vejen for vækst og grøn omstilling. Finansieres lempelsen ved at udfase den grønne check, kan vi få Danmark tilbage i retning af grøn vækst og øget beskæftigelse uden at skade de offentlige finanser eller ligheden i samfundet.

I de mange økonomiske genopretningspakker, der er blevet foreslået i kølvandet på coronakrisen, går særligt ét forslag igen: En lempelse af elafgiften. Forslaget er da også et oplagt skridt i retning af øget grøn vækst, da Danmarks rekordhøje elafgift står i vejen for en elektrificering af samfundet og bidrager til at gøre det sværere for dansk økonomi at komme tilbage på en grøn vækstkurs efter krisen.

Rekordhøj dansk elafgift står i vejen for den grønne omstilling

Afgift på husholdningernes almindelige elforbrug, 1. halvår 2019

Anm.: Afgifterne er opgjort for 1. halvår 2019 og tager udgangspunkt i en gennemsnitlig husstand med et årligt elforbrug mellem 500 og 2.000 MWh om året. Tal omregnet fra euro med kurs 7,47 dkk/euro. Opgjort ekskl. moms og PSO-afgift.
Kilde: Skatteøkonomisk Redegørelse 2019 og Eurostat

Hvis vi skal nå vores klimamål, skal vi kigge på skatteområdet...

... for Danmark har europarekord i elafgifter.

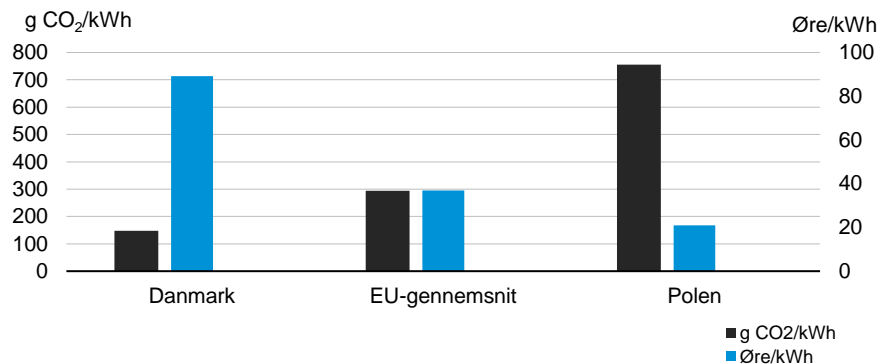
Elafgiften står i vejen for den grønne omstilling

Hvis Danmark skal nå målet om at reducere CO₂-udslippet med 70 pct. i 2030, er det en afgørende forudsætning, at vi indretter vores skatter på en måde, der understøtter den grønne omstilling.

I den sammenhæng virker det paradoksalt, at Danmark er det land i Europa, der beskatter el allerhøjest, når vi samtidig er blandt de lande, de har den grønneste strøm i stikkontakten. Således udleder en dansker kun ca. halvt så meget CO₂ per kWh som en gennemsnitlig europæer, men betaler mere end dobbelt så meget i elafgift.

Dansk el er grønnere men dyrere end i resten af Europa

CO₂-udledning per kWh ved forbrug af el og elafgift pr. kWh

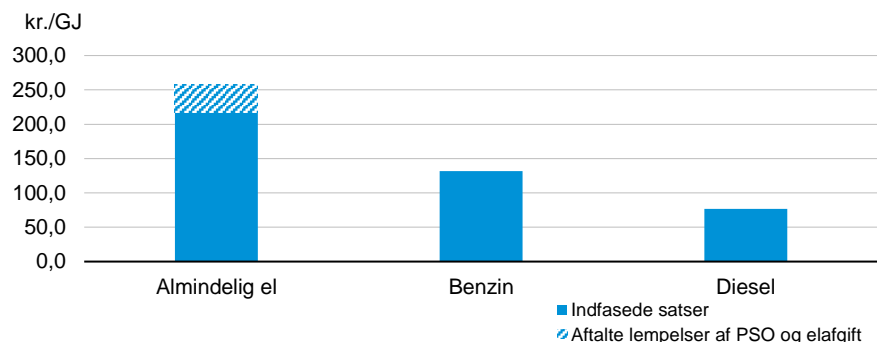
Anm.: Elafgift opgjort i 2020-niveau og -priser. CO₂-udslip fra el opgjort i 2017-niveau. Elafgift opgjort ekskl. moms og PSO-afgift. EU-gennemsnit opgjort inklusive Storbritannien.
Kilde: Eurostat, Det Europæiske Miljøagentur og egne beregninger.

Fx beskattes el højere end benzin og diesel...

At den danske elafgift er så relativt høj medfører også det paradoksale forhold, at el beskattes højere end både benzin og diesel opgjort ift. energiindhold. Opgjort på denne måde, er afgiften på el mere end tre gange højere end afgiften på diesel. Et forhold den seneste energiaftale kun ændrer marginalt på.

El beskattes højere end benzin og diesel

Afgift i kr./GJ

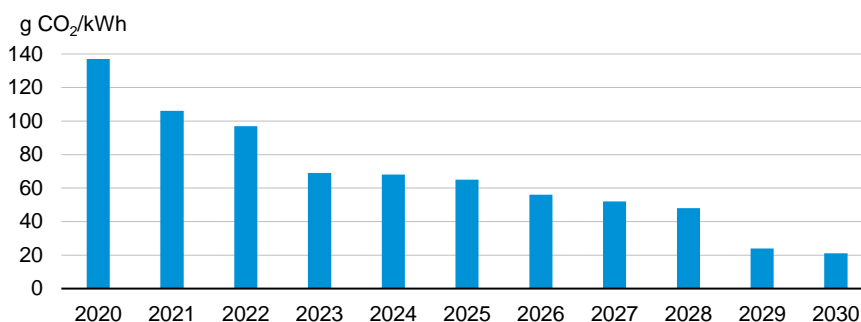
Anm.: Det skraverede område angiver prisen for el ved en fuld udfasning af PSO-afgiften og gennemførelse af de aftalte lempelser af elafgiften med 14 øre/kWh som følge af energiaftalen fra 2018.
Kilde: Skatteøkonomisk Redegørelse 2019 og egne beregninger.

... hvilket står i vejen for elektrificeringen af samfundet.

Den høje beskatning af el risikerer at forsinke eller helt forhindre den elektrificering af samfundet, der er afgørende for at nå målsætningen om 70 pct. reduktion af CO₂-udledningen i 2030. Det understreges af, at det danske energimix i elproduktionen forventes at blive langt grønnere over tid, hvorfor CO₂-udledningen for en kWh el i 2030 vil udgøre mindre end en sjettedel af, hvad den gør i dag.

Danskernes elforbrug bliver stadig mere grønt

CO₂-udledning per forbrugt kWh el

Kilde: Energistyrelsens basisfremskrivning, 2019.

Jo mere vi elektrificerer, jo mere kan vi nedbringe CO₂-udslippet.

Det er denne markante CO₂-besparelse samfundet går glip af hver gang borgere eller virksomheder undlader at investere i eldrevne løsninger. Får vi ikke flere med tidligere, går vi således glip af den store CO₂-besparelse, der ligger i, at der fremover vil være langt mindre kul og langt mere vind i den strøm, der kommer ud af stikkontakten.

Derfor er det oplagt at sænke elafgiften.

Elafgiften bør sænkes hurtigt og markant

Den 5. april 2020 præsenterede DI sit bud på en samlet økonomisk plan til at få Danmark ud af krisen. ”Danmark ud af krisen – tilbage til grøn vækst” indeholder en række forslag, der samlet set markant sænker afgifterne på elektricitet – allerede fra i år¹. Forslagene på dette område kan opdeles i tre hovedgrupper:

DI har tidligere foreslået en række fremrykkelser og andre tiltag...

For det første foreslår DI en række justeringer, således at alle danske virksomheders elforbrug – uanset virksomheden og uanset om elektriciteten anvendes til proces eller opvarmning – fra og med andet halvår 2020 beskattes med EU’s mindstesats på blot 0,4 øre/kWh. Der er dels tale om en fremrykning af allerede vedtagne lempelser og dels om nye lempelser.² Da størstedelen af erhvervslivets el i forvejen alene beskattes med EU’s mindstesats, er statens provenutab

¹ En omlægning af elafgiften er tidligere foreslået af Det Økonomiske Råd, Klimarådet og Regeringens Klimapartnerskab for Energi- og Forsyningssektoren. Førstnævnte har bl.a. foreslået det som svar på coronakrisen.

² For nærmere beskrivelse af disse erhvervsrettede tiltag henvises til ”Danmark ud af krisen – tilbage til grøn vækst”.

	<p>herved begrænset – især på sigt, hvor provenutabet skønnes at udgøre 400-500 mio. kr³.</p>
<p>... som tilskynder virksomhederne til at omlægge til grønne alternativer.</p>	<p>Foruden at bidrage med en tiltrængt omkostningsreduktion til danske virksomheder i en tid, hvor mange især mindre erhvervsdrivende har svært ved at få enderne til at mødes, vil denne markante lempelse som nævnt give en stærk tilskyndelse til – hvor det overhovedet er muligt – at omlægge fra fossile brændsler til stadig grønne el.⁴</p>
<p>De vedtagne lempelser af elafgiften og PSO-afgiften bør også fremrykkes.</p>	<p>For det andet indeholder DI's kriseplan en fremrykning af den udfasning af PSO-afgiften og de lempelser af den almindelige elafgift samt elvarmeafgiften (som nu begge alene pålægges private husholdninger), der blev vedtaget med energiaftalen fra 2018. I aftalen besluttede et enigt folketing dels at udfase PSO-afgiften over en årrække, således at afgiften nu forventes helt afviklet fra og med 2021⁵; dels at halvere elvarmeafgiften fra ca. 30 øre/kWh til ca. 15 øre/kWh med virkning fra 2021; og dels at sænke den almindelige elafgift med i alt 14 øre/kWh frem mod 2025 ift. niveauet i 2018 (hvoraf der allerede er gennemført en lettelse på fire øre/kWh). DI foreslår, at disse lempelser – som på sigt således er finansieret – fremrykkes med fuld effekt allerede fra andet halvår 2020.</p>
<p>Elafgiften kan sænkes med yderligere 26 øre/kWh.</p>	<p>Endelig foreslår DI, at den almindelige elafgift lettes yderligere. En konkret model herfor kunne være en lempelse på ca. 26 øre/kWh finansieret ved gradvist at udfase den grønne check i perioden 2021-25 med ¼ årligt.</p>
<p>Det kan medføre næsten en halvering af elafgiften.</p>	<p>Samlet vil dette medføre en lempelse af elafgiften med ca. 36 øre/kWh fra og med andet halvår 2020, svarende til en reduktion fra 89,2 øre/kWh til ca. 53 øre/kWh. Sammen med PSO-lempelsen</p>

³ Energiaftalen fra 2018, Svar på Skatteudvalgets spørgsmål 57 af 5. september 2019, Svar på Skatteudvalgets spørgsmål 381 af 4. april 2019.

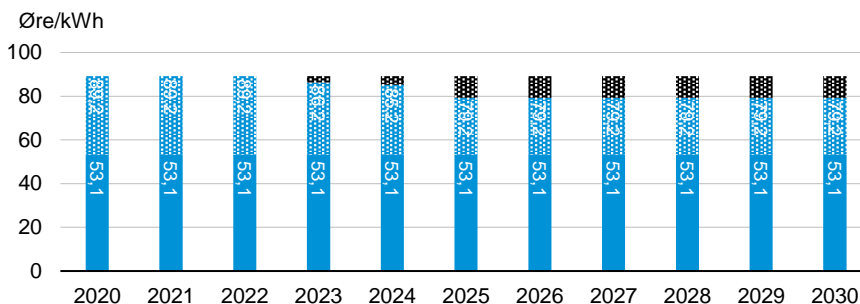
⁴ Endelig vil ensretningen af erhvervslivets elafgift udgøre en betydelig administrativ lempelse for virksomhederne, der ikke længere skal opdele deres el efter anvendelsesformål, ligesom det vil være en betydelig likviditetsforbedring, at virksomhederne ikke længere behøver først at indbetale den fulde elafgift for herefter at få størstedelen refunderet.

⁵ PSO-afgiften udgør, sammen med et statsligt tilskud, finansiering af den såkaldte PSO-ordning, der har til formål at investere i grønne energikilder som land- og havvind. Afgiften opkræves over elregningen og dækker differencen mellem ordningens samlede omkostninger og statens tilskud. Idet ordningens omkostninger i de seneste år er faldet hurtigere end forventet, er statens andel af den samlede finansiering steget tilsvarende. Således forventes statens andel, jf. finansloven for 2020, at udgøre 100 pct. af de samlede omkostninger i 2021, hvorved PSO-afgiften vil bortfalde helt.

på ca. 6,1 øre/kWh (2. kvartal 2020) svarer det til knap en halvering af den samlede afgiftsbelastning på el.

Elafgiften kan stort set halveres frem mod 2030

Lempelse af elafgift (øre/kWh), 2020-priser

Anm.: Det skraverede glå område repræsenterer de lettelser, der blev vedtaget med Energifaftalen fra 2018. Lempelsen af el-afgiften er bl.a. udregnet på baggrund af den elafgiftsanalyse, der indgår i Skatteøkonomisk Redegørelse 2019.

Kilde: Energifaftalen 2018, Skatteøkonomisk Redegørelse 2019 og egne beregninger pba. Finansministeriet

■ Allerede vedtaget lempelse
 ■ Yderligere lempelse
 ■ Afgift efter lempelse

Finansieringen udsættes for at holde gang i forbruget.

Ved at lempe afgiften hurtigst muligt – og finansiere lempelsen gradvis frem mod 2025 – vil den grønne gevinst kunne høstes med det samme, samtidig med at husholdningerne får flere penge mellem hænderne her og nu til at understøtte forbruget på kort sigt.

Den grønne check er en idéel finansieringskilde

Da den grønne check blev indført i 2010, skete det ud fra et ønske om at kompensere de lavindkomstgrupper, der blev ramt særligt hårdt af afgiftsforhøjelserne i den såkaldte *Forårspakke 2.0*.

Den grønne check udgør maksimalt ca. 150 kr. om måneden for børnefamilier...

Den grønne check – der snarere end en egentlig check reelt er et nedslag i den beregnede indkomstskat – er sidenhen først blevet udvidet og siden indskrænket og udgør i dag op til 1.850 kr. om året for en familie med to voksne og to børn, svarende til godt 150 kr. om måneden. Tilsvarende udgør checken for et pensionspar op til 2.310 kr. om året eller knap 200 kr. om måneden⁶.

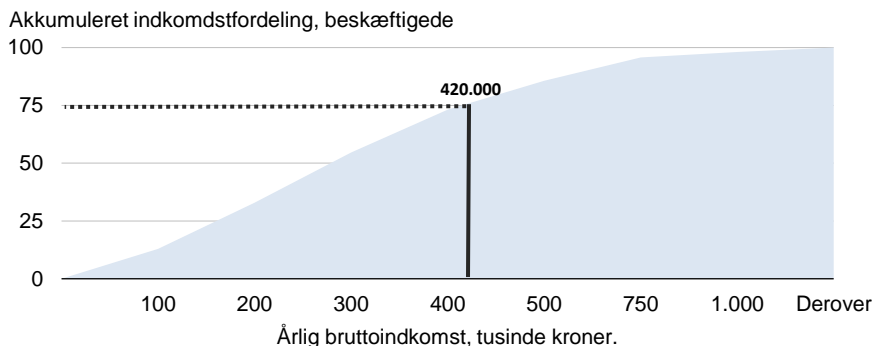
...og modtages af 3/4 af alle beskæftigede i Danmark.

Selv om checken især er tiltænkt lavindkomstgrupper, modtages den i dag af ca. 3/4 af alle beskæftigede i Danmark. Således er det kun den 1/4 af de beskæftigede, der årligt tjener mere end godt 420.000 kr., der ikke modtager grøn check. Hertil kommer de mange danskere, der ikke er i beskæftigelse, hvoraf en endnu større andel er berettiget til grøn check.

⁶ Den ordinære grønne check udgør i 2020 op til 525 kr. om året per person over 18 år, dog op til 875 kr. om året for pensionister. Dertil kommer et tillæg til den grønne check på 280 kr. om året for personer med særligt lave indkomster og en supplerende grøn check til forsøgere på 120 kr. om året per barn (maks. to børn).

De fleste beskæftigede modtager grøn check

Aftrapningsgrænse for den grønne check efter akkumuleret indkomstfordeling

Anm.: Den angivne aftrapningsgrænse tager udgangspunkt i en voksen ikke-pensionist, baseret på den grønne checks niveau i 2020.

Kilde: Danmarks Statistik, Skatteministeriet

Den grønne checks historiske berettigelse er forsvundet...

Derudover er det værd at bemærke, at en lang række af de afgifter, der gav anledning til at indføre eller udvide den grønne check, sidenhen er blevet rullet tilbage. Det gælder f.eks. fedtafgiften, sukervareafgiften og reklametryksafgiften. Og som nævnt er der allerede gennemført og vedtaget markante lempelser af PSO-afgiften og elafgiften. Dermed er en stor del af den grønne checks historiske berettigelse forsvundet.

... og ordningen medfører en øget marginalskat.

Endeligt medfører aftrapningen af den grønne check en forhøjelse af marginalskatten for de danskere, hvis årlige bruttoindkomst ligger mellem ca. 415.000 kr. og 420.000 kr.⁷, samt for den gruppe, der mister tillægget til den grønne check, hvis de eksempelvis kommer i arbejde.

Det koster samfundet ca. 1,2 mia. kr. i tabt vækst og ca. 1.500 fuldtidspersoner i tabt beskæftigelse.

Således forventer Finansministeriet, at en afskaffelse af den grønne check i 2020 vil øge beskæftigelsen med ca. 1.500 fuldtidspersoner samt lede til forøget økonomisk aktivitet svarende til ca. 1,2 mia. kr. målt ved BNP.⁸ Dertil kommer naturligvis, at en afskaffelse af den grønne check vil medføre et merprovenu for staten, som ved en umiddelbar afskaffelse vil udgøre ca. 2,6 mia. kr. i 2020. Da checken er ikke følger prisudviklingen, er alle disse effekter dog faldende over tid i takt med, at checken mister sin værdi med inflationen.

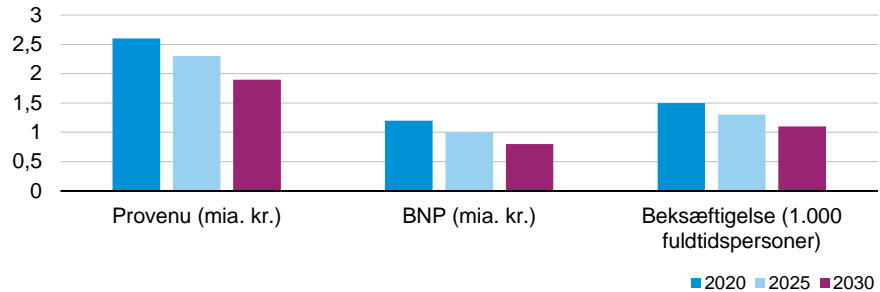
⁷Den grønne check (og supplerende grøn check) aftrappes med 7,5 pct. af den del af indkomsten, der overstiger 414.700 kr. årligt (efter arbejdsmarkedsbidrag), og tillægget til den grønne check bortfalder for indkomster, der overstiger ca. 242.000 kr. årligt.

⁸ Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 578 af 16. april 2019.

Den grønne check skader vækst og beskæftigelse

Virkning på provenu, BNP og beskæftigelse ved afskaffelse af den grønne check

Mia. kr. / 1.000 fuldtidspersoner

Anm.: Værdien af den grønne check prisreguleres ikke, og en afskaffelse har derfor aftagende effekt over tid. Priser opgjort i 2020-niveau. Provenueffekten for staten er opgjort efter tilbageløb og adfærd.
Kilde: Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 578 af 16. april 2019

En afskaffelse af den grønne check ville øge uligheden...

Fordelmæssige konsekvenser

Eftersom en afskaffelse af den grønne check således både medfører et provenu for statskassen og booster væksten og beskæftigelsen, er forslaget blevet bragt i spil flere gange. At den grønne check imidlertid aldrig er blevet afskaffet skyldes primært, at en afskaffelse forventes at medføre en stigning i den økonomiske ulighed svarende til ca. 0,11 pct.-point i 2020 målt ved gini-koefficienten.⁹

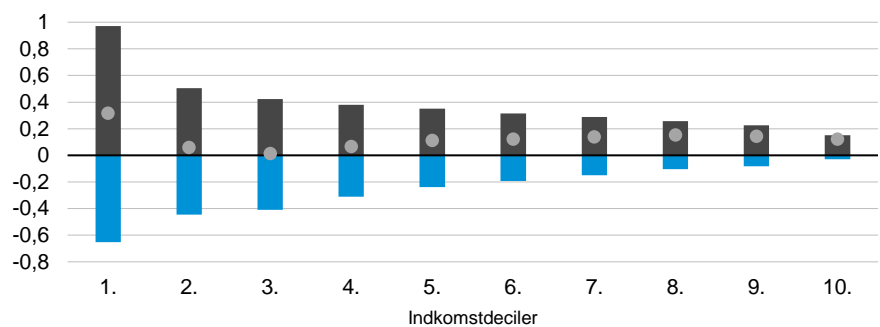
... men en lempelse af elafgiften vil mindske uligheden med mere.

En lempelse af elafgiften medvirker imidlertid omvendt til at reducere den økonomiske ulighed, hvilket medfører, at den samlede effekt af DI's forslag vil være et mindre fald i den økonomiske ulighed.

Den foreslåede grønne skattereform vil nedbringe uligheden

Virkning som pct. af disponibel indkomst efter indkomstdecil, 2030

Pct. af disponibel indkomst

Anm.: Virkningen af en lempelse af elafgiften opgøres som en tilsvarende lempelse af bundskatten, jf. anvendt metode i bl.a. Finansministeriet og Skatteministeriet. Elforbrug og gini-virkning opgjort i 2030 med udgangspunkt i indkomstdata fra 2018.

Kilde: Finansministeriet, Skatteøkonomisk Redegørelse 2019, Danmarks Statistik og egne beregninger

⁹ Eftersom den grønne check ikke prisreguleres, falder dens betydning for danskernes disponible indkomst med tid. Dermed falder også betydningen for uligheden ved en afskaffelse. I 2030 vil afskaffelsen således blot øge uligheden med ca. 0,08 pct.-point.

Alle indkomstgrupper vinder på omlægningen - men særligt dem, der tjener mindst.

Ser man på, hvor mange penge danskerne vil have i hænderne efter en sådan skattereform, vil en lempelse af elafgiften således mere end opveje tabet ved en afskaffelse af den grønne check. Fremgangen i den disponible indkomst vil dog være størst blandt den tiendedel af danskerne, der tjener mindst. Denne gruppe vil således opleve en procentmæssig indkomstfremgang, der er ca. dobbelt så stort som for den tiendedel af danskerne, der tjener mest.

Samlet virkning

Afskaffes den grønne check til fordel for en markant lempelse af den almindelige elafgift, vil man således kunne slå fluer med ét smæk i bestræbelserne på at få Danmark tilbage på et grønt vækstspor.

Det vil have en stor grøn gevinst, at lempe elafgiften...

For det første vil lempelsen af den rekordhøje danske elafgift medvirke til, at forbrugerne i højere grad vil lægge de fossile brændsler bag sig og overgå til at bruge den el, der om 10 år kun vil udlede en sjettedel af det CO₂, den gør i dag. Det vil medføre en markant grøn gevinst.

... og medføre vækst og beskæftigelse på både kort og lang sigt.

For det andet vil lempelsen af elafgiften og afskaffelsen af den grønne check medvirke til at holde hånden under beskæftigelsen og skabe økonomisk aktivitet, der kan få Danmark sikkert tilbage på et grønt vækstspor. Det vil være med til at sparke gang i den danske økonomi efter coronakrisen og medvirke til, at vi ikke slår bunden ud af arbejdsmarkedet.

Omlægningen kan gennemføres provenuneutralt...

Derudover har ordningen den yderligere fordel, at den på sigt vil være provenuneutral, idet lempelsen af elafgiften på sigt finansieres fuldt ud af udfasningen af den grønne check.

... og uden at medføre større ulighed.

Endeligt kommer, at den stigning i ulighed, som udfasningen af den grønne check vil medføre, mere end opvejes af den modsatrettede effekt ved at lempe elafgiften. Således vil alle indkomstgrupper – men særligt den del af danskerne, der tjener mindst – være bedre stillet, end de er i dag hvis den grønne check erstattes af lavere elafgifter som led i en grøn skattereform.

Samlet effekt af skattereform

Mia. kr. / pct.-point, 2020

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2030
Provenueffekt	-1.450	-2.300	-1.600	-800	-100	300	0
Gini-effekt	-0,04	-0,07	-0,04	-0,02	0,00	0,00	-0,01

Kilde: Finansministeriet, Danmarks Statisk og egne beregninger

Anm: Virkningen i 2020 opgjort med halvårseffekt, da det antages, at ændringer kan gennemføres fra 1. juli. Effekten på gini-koefficienten er opgjort i pct.-point, således at et negativt tal repræsenterer et fald i uligheden. Provenueffekt opgjort efter tilbageløb og adfærd.